

PEDAGOĢISKO UN PSIHOĢISKO NOVĒROJUMU PRAKSES UZDEVUMI

2.kurss

PRAKSES MĒRKIS:

Sasaistīt pedagoģijas un psiholoģijas teorētiskās atziņas ar skolotāja praktisko darbību.

PRAKSES UZDEVUMI:

1. Veikt apgūto teorētisko zināšanu pašanalīzi;
2. Novērot pedagoģisko procesu izglītības iestādē;
3. Izanalizēt mācību un audzināšanas procesa pedagoģiskos un psiholoģiskos pamatus;
4. Novērtēt skolotāja attieksmi pret mācību un audzināšanas darbu;
5. Novērtēt skolēnu attieksmi pret mācīšanu un mācīšanos;
6. Aprakstīt skolēnu emocionālos stāvokļus stundas gaitā (noskaņojums, afektīvie uzliesmojumi, iedvesma, kaislīguma parādīšanās un tml.)
7. Attīstīt pētnieciskā darba iemaņas.

PRAKSES NORISE

Prakses ilgums ir astoņas nedēļas. Prakses laikā ir jāveic uzdevumus pedagoģijā, psiholoģijā un pētniecībā. Katrā prakses nedēļā ir jāizpēta noteikta tēma. Vienu dienu nedēļā students ir izglītības iestādē. Katru nedēļu notiek ievad. un noslēguma seminārs apakšgrupā. Ievadseminārā tiek precizēta pētāmā tēma, noskaidroti veicamie uzdevumi un detalizētas palīgmateriālu izmantošanas iespējas. Noslēguma seminārā students piedāvā novērošanas laikā iegūto rezultātu interpretāciju.

1. Ievadkonference. Iepazīšanās ar prakses mērķi, uzdevumiem, prasībām, prakses nolikumu un dokumentāciju.
2. Līdzdalība Pedagoģijas katedras un Pedagoģiskās psiholoģijas katedras docētāju vadītajos semināros.
3. Pētnieciskā darba veikšana.
4. Patstāvīgais darbs izglītības iestādē.
5. Noslēguma konference. Prakses aizstāvēšana un prezentācija.

PRAKSES PLĀNS:

1. NEDĒĻA

IEVADKONFERENCE:

- § Iepazīstināšana ar prakses uzdevumiem un norises specifiku.
- § Organizatorisko jautājumu apspriede.

1. IZGLĪTĪBAS IESTĀDES VIDES RAKSTUROJUMS

Vispārīgas ziņas, kontaktinformācija (adrese, telefoni, e-pasts) iestādes vadība. Daži fakti par mācību iestādes vēsturi (dibināšanu, ievērojamākajiem vēstures notikumiem, tradīcijām, u.c.) Interesanti fakti, notikumi no mācību iestādes dzīves (ja tādi ir) piem., tradīcijas, sadarbības partneri, apbalvojumi, iesaistīšanās projektos un tml.)

Rakstot novērojumus, akcentējiet zemāk minētos jautājumus:

a) Mācību iestādes apkārtnes raksturojums. Skolas izvietojums. Skolēnu biežāk apmeklētās vietas- skolas un tuvākā apkārtnē. Kāpēc tieši šīs vietas? Vai ir ievēroti skolēnu drošības un veselības nosacījumi?

b) Mācību iestādes darba vides raksturojums: Kā iekārtotas klases? Vai iekārtojums ir adekvāts? Kā iekārtotas un kādiem mērķiem tiek lietotas citas telpas? Kā mācību iestāde ir nodrošināta ar mācību līdzekļiem? Kādā stāvoklī ir mācību iestādes apkārtnē un telpas? Vai telpā ir pietiekams apgaismojums? Kā apgaismojums ietekmē mācību vielas uztveri? Vai tiek ievērotas higiēnas normas telpā? Vai iekārtojums, jūsuprāt ir gaumīgs? Kā notiek telpu vēdināšana? Vai gaisa temperatūra telpā atbilst normai? Vai ārējais skaņu fons netraucē mācību darbam? Vai telpas iekārtojums paredz iespējas variēt darbības veidus (individuāli, grupās, pāri un tml.)

1.2. NOSLĒGUMA DISKUSIJA PAR IEGŪTAJĒM, APSTRĀDĀTAJĒM UN IZANALIZĒTAJĒM REZULTĀTIEM

Pirmās prakses nedēļas laikā sagatavot paveikto uzdevumu aprakstu.

1.3. PĒTNIECISKAIS DARBS

2.NEDĒĻA

2. PEDAGOĢISKO UZDEVUMU RISINĀŠANAS PEDAGOĢISKIE UN PSIHOLOĢISKIE ASPEKTI:

MĀCĪBU PROCESA NOVĒROŠANA

2.1. NOVĒROŠANA MĀCĪBU PROCESA LAIKĀ

1.Kādu darbu veic skolēns? Vai viņš ievēroja, ka citi skolēni piedalās? Vai viņš to darīja pēc savas iniciatīvas? Cits kaut kas?

2.Aprakstiet apstākļus. Kurš ir līdzās? Kas notiek telpā?

3.Kāda ir skolēna reakcija uz to, ko viņš dara? Kāds ir viņa noskaņojums vai balss tonis? (Piemēram, vai viņš ir atbrīvojies, sasprindzis, nopietns, izklaidīgs, satraukts, aizvainots, nobažījies vai kā savādāk)?

4.Kā skolēns tiek galā ar sevi? Vai viņš ir pašpārliecināts un kompetents? Vai viņš ir neveikls, tūlīgs, bezpalīdzīgs? Vai viņa kompetences līmenis atbilst viņa vecumam?

5. Ko skolotāja sagaida no skolēna? Vai skolēns zina, ko skolotāja no viņa sagaida? Kā jūs to zināt?

6. Kāda ir skolēna izpratne par to, ko dara šajā ikdienas nodarbē un kāpēc viņš to dara? Vai tā skolēnam ir jauna pieredze vai pārveidota rutīna?

7. Vai skolēns sadarbojas ar citiem skolēniem? Ar skolotāju? Kādā veidā?

2.2. SKOLĒNU MĀCĪBU INTERESES UN MOTĪVI

Izpētīt interesi un motivāciju kā bērna sekmīguma nepieciešamu nosacījumu.

1. Teorētisko atziņu par interesi un motivāciju izpratne

2. Novērošanas gaitas sagatavošana.

3. Novērošanas procesa zīmīgākie akcenti:

§ Kas veicina intereses uzturēšanu pret mācību vielas apguvei stundas laikā?

§ Kas tieši izraisa interesi konkrētā priekšmeta apgūvē?

§ Kā skolotājs uztur skolēnu interesi pret mācībām stundas laikā?

§ Saskatīt vadošus uzvedības motīvus skolēnu rīcībā? Kas stimulē noteikta veida uzvedību: skolotāja atzīme, skolotāja īpašības, vecāku kontrole un tml.

§ Zinātkāres attīstība stundās.

2.3. NOSLĒGUMA DISKUSIJA PAR IEGŪTAJĒM, APSTRĀDĀTAJĒM UN IZANALIZĒTAJĒM REZULTĀTIEM

Pirmās prakses nedēļas laikā sagatavot paveikto uzdevumu aprakstu.

2.4. PĒTNIECISKAIS DARBS

3.NEDĒĻA

SEMINĀRI PA APAKŠGRUPĀM:

- § iepazīstināšana ar prakses uzdevumiem un norises specifiku;
- § pedagoģisko situāciju modelēšana.

3. PEDAGOĢISKO UZDEVUMU RISINĀŠANAS PEDAGOĢISKIE UN PSIHOLOĢISKIE ASPEKTI:

SKOLĒNU SAVSTARPĒJO ATTIECĪBU UN SASKARSMES ĪPATNĪBU NOVĒROŠANA

3.1. SKOLĒNU SASKARSMES NOVĒROŠANA

1. Kāda ir situācija, kurā notiek saskarsme?
2. Vai apstākļos ir kaut kas neparasts, jauns? (piem., nav ieradies iemīļotais skolotājs, skolēniem tiek skaidrots jauns materiāls? Cits skolēns, ar kuru pētāmajam skolēnam ir problēmas, nav ieradies, utt.)
3. Kurš kuram piegāja klāt? Kāda bija pieejas kvalitāte (tieša, svārstīga, caur materiāliem, utt.) Kādā formā tā notika? Vai skolotājs vai pats skolēns to uzsāka? Kā skolēni kontaktējas viens ar otru? Tieši vai netieši? Vai viņš ir līderis vai sekotājs? Kā skolēns, kuram piegāja klāt, reaģēja uz šo faktu?
4. Vai jūs ievērojāt kaut ko neparastu savā pētāmajā skolēnā pirms jūs šodien uzsākat formālo novērošanu? (piem., vēla ierašanās, neparasti kluss vai saspringts, ieradās pēc slimības, noguris, utt.)
5. Kādas ir neverbālās norādes, kas atklāj saskarsmes toni? (Novērojiet skolēna sejas izteiksmes, kā skolēni kustina savu ķermeni, cik daudz un kādas saskarsmē ir tās neverbālās formas).
6. Ko skolēni saka viens otram, un kādā veidā viņi to dara? Kāda ir balss, ritma un runas ātruma kvalitāte? Kā viņi viens uz otru reaģē?
7. Kādas jūtas tiek rosinātas šajā saskarsmē? Kā skolēns ar tām tiek galā?

8. Ko skolēns sagaida no otra skolēna? Ko otrs skolēns sagaida no viņa?
9. Kā pētāmais skolēns izturas pret citiem skolēniem? Kā citi skolēni izturas pret viņu?
10. Ja skolēns savstarpēji nesadarbojas ar citiem skolēniem, ko viņš dara tā vietā? Kādā veidā skolēns izvairās no saskarsmes? Kādus signālus viņš raida? Kā viņš to dara - ar vārdiem, kustībām vai kādā citā individuālā veidā? Ja viņš nesadarbojas ar citiem skolēniem, vai viņš vispār apzinās pārējo klātbūtni?

3.2. STARPPERSONU ATTIECĪBAS

Novērot skolēnu savstarpējās attiecības.

1. Teorētisko atziņu par savstarpējo attiecību būtības izpratne vecuma īpatnību kontekstā.
2. Novērošanas gaitas sagatavošana.
3. Novērošanas procesa zīmīgākie akcenti:
 - § Fiksēt formālo un neformālo lomu veikšanas īpatnības
 - § Atzīmēt sociālā statusa akcentējamās izpausmes
 - § Kam ir lielāka autoritāte un ietekmes spējas: kā viņi reaģē uz savu sociālo saturu?
 - § Kas atrodas ārpus attiecību lika („atstumtie”) Kā viņi reaģē uz savu sociālo statusu?
 - § Vai ir skolotāja ietekme uz audzēkņu savstarpējām attiecībām? Vai tā ir pozitīva vai negatīva?

3.3. NOSLĒGUMA DISKUSIJA PAR IEGŪTAJĒM, APSTRĀDĀTAJĒM UN IZANALIZĒTAJĒM REZULTĀTIEM

Prakses nedēļas laikā sagatavot paveikto uzdevumu aprakstu.

3.4. PĒTNIECISKAIS DARBS

4. NEDĒĻA

SEMINĀRI PA APAKŠGRUPĀM:

Iepazīstināšana ar prakses uzdevumiem un norises specifiku

4. PEDAGOĢISKO UZDEVUMU RISINĀŠANAS PEDAGOĢISKIE UN PSIHOĢISKIE ASPEKTI: SKOLĒNU IZZIŅAS DARBĪBAS – UZMANĪBAS NOVĒROŠANA

4.1. UZMANĪBAS KONCENTRĒŠANA STUNDAS LAIKĀ

1. Kāda atmosfēra valda telpā? Trokšņaina? Klusa? Mierīga? Saspringta? Vai ir sadzirdams blakustelpās notiekošais?
2. Kas šajā brīdī tiek sagaidīts no klases? Vai skolēns zina un saprot, ko no viņa sagaida? Kādas jūms ir norādes, kas liecina, ka skolēns saprot vai nesaprot to?
3. Kāda ir pieeja materiāliem vai aktivitātēm? Vai skolēns iesākumā ir lēns vai viņš uzreiz ķeras pie lietas? Vai viņš šķiet atbrīvots, lai veiktu darbību, vai nekontrolējams, vai norūpējies, vai atturīgs? Vai skolēns izmanto materiālus tādā veidā, kādā pedagogs to paredzējis jeb vai viņam ir pašam savs un/vai personiski radošs veids, kā pētīt materiālu?
4. Vai jūs varat pateikt, cik ieinteresēts šajā aktivitātē ir skolēns? Cik labi viņš koncentrējas? Uz cik ilgu laiku? Cik bieži viņš apstājas un lūkojas apkārt uz citiem skolēniem? Kāda ir viņa sejas izteiksme?
5. Kāda ir skolēna enerģijas kvalitāte? Vai viņš uzdevumu veic apātiski, strādā ātri un pavirši, darbojas salīdzinoši vienmērīgi vai strādā "ar izrāvieniem"? Kur viņš izlieto savu enerģiju? Sarunājoties ar citiem? Kustoties?
6. Vai novērošanas laikā skolēns izdod kādas skaņas? Vai viņš duno, dzied, svilpo, murmina, sarunājas? Vai viņš runā pie sevis? Vai viņš sarunājas ar citiem? Vai citi skolēni viņam atbild? Cik izveicīgi viņš lieto valodu, lai sazinātos? Kādas citas komunikācijas formas viņš izmanto?

4.2. SKOLĒNU UZMANĪBA STUNDAS LAIKĀ

Izpētīt uzmanības īpatnības vecumposma kontekstā.

1. Teorētisko atziņu par uzmanības procesu izpratne vecuma īpatnību kontekstā.
2. Novērošanas gaitas sagatavošana.
3. Novērošanas procesa zīmīgākie akcenti:
 - § Fiksēt skolēnu uzmanīguma /neuzmanīguma izpausmes stundas laikā (attēlot shematiski)
 - § Nosauciet vadošo uzmanības veidu jaunās mācību vielas skaidrošanas procesā.

- § Kāpēc skolotāja darbā stundas sākumā ir visgrūtākā nodarbības daļa? Kā skolotājs pārvalda šādas uzmanības īpašības: pārslēgšana, koncentrēšana.
- § Vai ir pieļaujamas ilgstošas pauzes stundas laikā? Pamatot, balstoties uz uzmanības īpašību izpausmju īpatnību?
- § Vai stundas laikā ir nepieciešamas dažādas darbības formas?

4.3. NOSLĒGUMA DISKUSIJA PAR IEGŪTAJĒM, APSTRĀDĀTAJĒM UN IZANALIZĒTAJĒM REZULTĀTIEM

Pirmās prakses nedēļas laikā sagatavot paveikto uzdevumu aprakstu.

4.4. PĒTNIECISKAIS DARBS

5. NEDĒĻA

SEMINĀRI PA APAKŠGRUPĀM:

Iepazīstināšana ar prakses uzdevumiem un norises specifiku

5. PEDAGOĢISKO UZDEVUMU RISINĀŠANAS PEDAGOĢISKIE UN PSIHOĻOĢISKIE ASPEKTI: SKOLĒNU IZZIŅAS DARBĪBAS – KRITISKĀS DOMĀŠANAS UN IEGAUMĒŠANAS NOVĒROŠANA

5.1. KRITISKĀS DOMĀŠANAS PRASMJU MĀCĪŠANA

1. Vai skolotājs veicina prāta darbības veidus:

- § Atcerēšanās (faktu, priekšstatu un jēdzienu atjaunošana atmiņā)
- § Reproducēšana (sekošana paraugam vai algoritmam)
- § Pamatošana (konkrēta gadījuma skaidrošana ar vispārīgu principu vai jēdzienu)
- § Reorganizēšana (uzdevuma sākotnējo datu pārveidošana par jaunu problēmsituāciju, kas ļauj atrast oriģinālu risinājumu)
- § Saistīšana (jauniegūtu zināšanu sasaistīšana ar agrāk apgūto vai personīgo pieredzi)
- § Refleksija (pašas domas un tās rašanās iemeslu izpēte).

2. Kādas paņēmienus skolotājs izmanto skolēna mācīšanās procesa pašregulācijas prasmju veidošanā?

5.2. MĀCĪBU VIELAS IEGAUMĒŠANAS UN ATVEIDOŠANAS ĪPATNĪBAS

Izpētīt atmiņas veidu vecumposma kontekstā.

1. Teorētisko atziņu izpratne par atmiņas vadošo veidu un iegaumēšanas procesu vecuma īpatnību kontekstā.
2. Novērošanas gaitas sagatavošana.
3. Novērošanas procesa zīmīgākie akcenti:

- § Kā ietekmē iegaumēšanu bērna attieksme pret mācīšanos? (Izpratne, interese, attieksme pret skolotāju, attieksme pret sevi, uzvedības mērķi utt..)
- § Kā tiek organizēta mācību vielas atkārtošana un atprasīšana?
- § Kā skolotājs ņem vērā vielas aizmiršanu?
- § Kāpēc skolēni vienu tēmu iegaumē labāk nekā citu?

5.3. NOSLĒGUMA DISKUSIJA PAR IEGŪTAJĪEM, APSTRĀDĀTAJĪEM UN IZANALIZĒTAJĪEM REZULTĀTIEM

Prakses nedēļas laikā sagatavot paveikto uzdevumu aprakstu.

5.4. PĒTNIECISKAIS DARBS

6. NEDĒĻA

6.PEDAGOĢISKO UZDEVUMU RISINĀŠANAS PEDAGOĢISKIE UN PSIHOĻOĢISKIE ASPEKTI: SKOLĒNU DARBĪBAS IZVĒRTĒŠANA MĀCĪBU PROCESĀ

6.1. VĒRTĒŠANA MĀCĪBU PROCESĀ

1. Cik bieži tiek liktas atzīmes?
2. Vai tiek izmantots t.s. "uzkrāšanas princips" gala vērtēšanā?
3. Kādi ir vērtēšanas paņēmieni: kontroldarbi, mutvārdu atbildes, mājas darbi, sasnieguma testi utt.
4. Vai skolotājs apzinās vērtēšanas kritērijus?
5. Vai kritēriji atbilst skolēnu vecumposma un individuālām īpatnībām?
6. Kādam nolūkam vērtē? (ieraduma pēc, atgriezeniskās saites sniegšanai, skolēna darbības uzlabošanai, vecāku informēšanai, atskaitei administrācijai).
7. Ko vērtē? (skolēnu, mācību darba rezultātus, zināšanas, spējas, personību un tās attīstību).

6.2. BĒRNA SPĒJU IZPAUSMES ĪPATNĪBAS

Izpētīt spējas kā mācību vielas veiksmīgas apguves nosacījumu

1. Teorētisko atziņu izpratne par spējām vecuma īpatnību kontekstā.
2. Novērošanas gaitas sagatavošana.
3. Novērošanas procesa zīmīgākie akcenti:
 - § Vai ir skolēni ar spilgti izteiktām spējām kādā no mācību priekšmetiem? Kā tās izpaužas?
 - § Vai eksistē saistība starp zināšanām, iemaņām, prasmēm un spēju attīstības procesu?
 - § Vai ir organizēts darbs ar bērniem, kuriem ir noteiktas spējas kādā no mācību priekšmetiem?

6.3. NOSLĒGUMA DISKUSIJA PAR IEGŪTAJIEM, APSTRĀDĀTAJIEM UN IZANALIZĒTAJIEM REZULTĀTIEM

Prakses nedēļas laikā sagatavot paveikto uzdevumu aprakstu.

6.4. PĒTNIECISKAIS DARBS

7. NEDĒĻA

SEMINĀRI PA APAKŠGRUPĀM:

Iepazīstināšana ar prakses uzdevumiem un norises specifiku

7.PEDAGOĢISKO UZDEVUMU RISINĀŠANAS PEDAGOĢISKIE UN PSIHOĢISKIE ASPEKTI

7.1. DOMĀŠANAS ĪPATNĪBU NOVĒROŠANA MĀCĪBU PROCESĀ

Izdarīt secinājumus par domāšanas norises vecumposmu īpatnībām.

1. Teorētisko atziņu izpratne par domāšanas procesu vecuma īpatnību kontekstā.
2. Novērošanas gaitas sagatavošana.
3. Novērošanas procesa zīmīgākie akcenti:
 - § Noteikt domāšanas pamatveidu?
 - § Kādas domāšanas īpašības izpaužas stundas laikā?
 - § Vai ietekmē stundas saturu uz domāšanas procesa stimulēšanu?
 - § Kādā mērā bērniem ir attīstītas tādas domāšanas individuālās īpašības kā lokanība un patstāvīgums?
 - § Vai skolēni stundās izmanto dažādus domāšanas risināšanas paņēmienus?
 - § Vai bērniem piemīt analīzes spējas: izcelt galveno un sekundāro?

7.2. NOSLĒGUMA DISKUSIJA PAR IEGŪTAJĪEM, APSTRĀDĀTAJĪEM UN IZANALIZĒTAJĪEM REZULTĀTIEM

Prakses nedēļas laikā sagatavot paveikto uzdevumu aprakstu.

7.3. PĒTNIECISKAIS DARBS

8.NEDĒĻA

Patstāvīgais darbs:

- § materiālu sagatavošana, apkopošana, analīze, noformēšana;
- § prakses atskaites prezentācijas sagatavošana

NOSLĒGUMA KONFERENCE

PIELIKUMS

MĀCĪBU VIDES KOMPONENTU APRAKSTS

Uzdevums- aprakstiet pētāmo mācību vidi veidojošos komponentus

Mācību vidi veidojošie komponenti	Novērotie piemēri, komentāri
Telpas dizains un iekārtojums	
Skaņa	
Apgaismojums	
Temperatūra	
Krāsa, to saderība	
Mācību vietu izkārtojums	
Drošība	
Tehniskais nodrošinājums (audio, video utt.)	
Dažādu informācijas avotu izmantošana	
Iespējas variēt darbošanās veidus (individuāli, pāri, grupas, dažādi)	

6. PEDAGOĢISKO UZDEVUMU RISINĀŠANAS PEDAGOĢISKIE UN PSIHOLOĢISKIE ASPEKTI:

SKOLOTĀJA DARBĪBA SKOLĒNU MĀCĪŠANAS PROCESĀ: MĀCĪŠANA, STRATĒGIJAS, METODES, PAŅĒMIENI

6.1. MĀCĪŠANAS STRATĒGIJAS

1. Kāds ir mācīšanas stratēģijas mērķis?
2. Kādas mācīšanas stratēģijas skolotājs izmanto savā darbā?
3. Kādi faktori ietekmē mācīšanas stratēģijas izvēli?
4. Kāds ir mācīšanas konteksts?(fiziskā, sociālā, garīgā/ psiholoģiskā vide)

6.2. RADOŠAS UN REPRODUCĒJOŠAS IZTĒLES ATTĪSTĪBA MĀCĪBU PROCESĀ

Izpētīt iztēles attīstību vecumposma kontekstā.

1. Teorētisko atziņu izpratne par iztēles procesu vecuma īpatnību kontekstā.
2. Novērošanas gaitas sagatavošana.
3. Novērošanas procesa zīmīgākie akcenti:
 - § Vai radošums ietekmē jaunas vielas apguvē?
 - § Kā skolotāja radošums izpaužas stundas laikā?
 - § Vai eksistē saistība starp radošo iztēli un skolēna apgūto zināšanu daudzumu?
 - § Kā skolotājs attīsta bērna radošo un reproducējošo iztēli?

6.3. NOSLĒGUMA DISKUSIJA PAR IEGŪTAJIEM, APSTRĀDĀTAJIEM UN IZANALIZĒTAJIEM REZULTĀTIEM

Prakses nedēļas laikā sagatavot paveikto uzdevumu aprakstu.

6.4. PĒTNIECISKAIS DARBS